## Technische vragen bij geagendeerd onderwerp

Vergadering: Commissie 2 november 2026
Onderwerp: Begroting 2027

| Ron van Megen | AWP |
|---|---|

**Vraag 1**
Tarief Gebouwd Watersysteem
Bij de watersysteemheffing gebouwd zien we t.o.v. 2026 het tarief woningen stijgen (met 2,4%) en dat van niet-woningen dalen (met 4,7%).
Bij de perspectiefnota zagen we al dat het lastendrukprofiel groothandel heel beperkt steeg in vergelijking met de andere profielen.
De uitleg was toen dat de werkelijke stijging van de WOZ-waarde voor niet-woningen was in 2026 3,4% in plaats van de geraamde 2% (geraamde WOZ-waarde niet-woningen 2026: € 26 miljard, werkelijke WOZ-waarde niet-woningen 2026: € 29,5 miljard).
En er derhalve voor 2027 een correctie dient plaats te vinden.

Kan voorgerekend worden hoe nu tot respectievelijk +2,4% en -4,7% gekomen wordt?

**Antwoord 1**
Volgens de begroting daalt het tarief van niet-woningen met 5,0% i.p.v. de bovengenoemde 4,7%.

De belastingopbrengst Watersysteembeheer wordt volgens de kostentoedelingsverordening voor 58,52% toegerekend aan de categorie gebouwd. Vervolgens wordt de belastingopbrengst verdeeld volgens vaste verhouding naar gebouwd woningen (89,67%) en niet-woningen (10,33%).
De belastingopbrengst wordt vervolgens gedeeld door de WOZ-waarde voor zowel woningen als niet-woningen. Daaruit volgt het tarief.

| **WATERSYSTEEMHEFFING** | | **2026** | **2027** | **% kostentoedeling** |
|---|---|---|---|---|
| WOZ waarde gebouwd - woningen | x 1.000.000 | 253.892 | 273.110 | 58,52% |
| WOZ waarde gebouwd - niet-woningen | x 1.000.000 | 26.058 | 30.196 | |
| **BELASTINGOPBRENGST** | | | | **stijging '27** |
| Gebouwd woningen (89,67%) | x 1.000.000 | 52,4 | 57,7 | 10,10% |
| Gebouwd niet-woningen (10,33%) | x 1.000.000 | 6,0 | 6,6 | 10,10% |
| **WATERSYSTEEMHEFFING** | | **2026** | **2027** | **stijging '27** |
| Gebouwd - woonruimte | WOZ-waarde | 0,0206% | 0,0211% | 2,4% |
| Gebouwd - bedrijfsruimte | WOZ-waarde | 0,0231% | 0,0220% | -5,0% |

**Vraag 2**
Nettoschuldquote

We lezen:

> In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de financiële kengetallen weergegeven.

| Indicator | Signalerings waarde | 2026 | 2027 | 2028 | 2029 | 2030 | 2031 |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Weerstandsvermogen | | 5,6% | 5,1% | 4,8% | 4,6% | 4,3% | 4,1% |
| Nettoschuldquote | 195% | 171% | 201% | 247% | 306% | 359% | 407% |
| EMU-saldo (* € 1 mln.) | | € -100 | € -118 | € -164 | € -210 | € -223 | € -240 |
| Aandeel kapitaallasten | | 15% | 15% | 19% | 22% | 23% | 26% |
| Stijging belastingopbrengsten | | 10,5% | 9,3% | 6,3% | 4,9% | 6,6% | 6,7% |

Ten opzichte van de Perspectiefnota is er met name sprake van een sneller oplopende nettoschuldquote. Dit wordt veroorzaakt doordat de verwachte investeringen in de planperiode (2027 t/m 2031) met circa € 212 miljoen (22%) stijgen. Het aandeel kapitaallasten is in lijn met de Perspectiefnota.
Bij de Perspectiefnota 2028 wordt de doorrekening naar 2050 geactualiseerd.

In de commissievergadering van 8 juni 2026 werd bij het agendapunt Financiële indicatoren en signaleringswaardes onderstaande gepresenteerd.

> Als vervolgens gekeken wordt naar de meerjaren trend, zoals getoond op de bestuurlijke avond op 23 februari 2026 (lange termijn: vertaling opgaven naar financiën), dan geeft dit het volgende beeld:

| Indicator | 2025 | 2030 | 2035 | 2040 | 2045 | 2050 |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Weerstandsvermogen | 6,1% | 4,4% | 3,5% | 2,8% | 2,4% | 2,0% |
| Nettoschuldquote | 148% | 292% | 345% | 370% | 376% | 372% |
| EMU-saldo | Eur 54 mln | Eur 122 mln | Eur 86 mln | Eur 90 mln | Eur 81 mln | Eur 63 mln |
| Wendbaarheid van de begroting | 16% | 24% | 30% | 34% | 36% | 36% |
| Stijging belastingopbrengsten | 8,5% | 8,7% | 5,1% | 5,0% | 4,2% | 3,2% |

Onze technische vraag is nu al een doorkijkje te zien tot 2050 en niet te wachten tot de perspectiefnota 2028?

De tweede technische vraag is of ons langetermijn investeringsplan budgettair volledig geprogrammeerd is?

**Antwoord 2**
De actualisatie van de doorrekening naar 2050 heeft nog niet plaatsgevonden, deze staat zoals aangegeven in de begroting gepland richting Perspectiefnota 2028.

**Vraag 3**
HWBP
We lezen: Als gevolg van het onder druk staan van de kasschuif systematiek bij het Rijk is onzeker of het laatste deel van de HWBP-subsidie (€ 11 mln.) voor de Grebbedijk volgens planning ingediend kan worden of dat dit pas mogelijk is aan het einde van de periode (2038). Dit kan resulteren in een

aantal jaar voorfinanciering en dat betekent extra rentelasten.
Is deze reële situatie meegenomen in de schuldenlast ontwikkeling? Zo nee, waarom niet?
Compenseert HWP de extra rentelasten?

**Antwoord 3**
Omdat momenteel onduidelijk is of dit daadwerkelijk op deze wijze plaats zal vinden is dit in de risicoparagraaf opgenomen. Eventuele extra rentelasten zullen door het HWBP niet gecompenseerd worden. In de eerste helft van 2027 wordt hierover meer duidelijkheid verwacht.

**Vraag 4**
Zuiveringsheffing Bedrijven
We lezen: In 2026 is er een rechtelijke uitspraak geweest over de hoedanigheidscorrectie (de zogenaamde T-correctie) die wordt toegepast in de berekening van het aantal vervuilingseenheden voor een beperkt aantal bedrijven. Op basis van deze uitspraak zal het aantal op te leggen vervuilingseenheden voor deze bedrijven lager uit vallen.

De consequentie zal zijn dat het tarief per v.e. toeneemt. Wat is het effect op het v.e.-tarief door deze ontwikkeling?

**Antwoord 4**
Op basis van de informatie die nu beschikbaar is, is het effect op het v.e.-tarief circa € 0,40 per vervuilingseenheid.

| | |
|---|---|
| **Albert Pansier** | **CDA** |

**Vraag 5**

***Technische vragen bij bijlage 1:***
**Pagina 39: Educatie**
Kan er meer inzicht gegeven worden in de concrete samenwerkingen met het onderwijs (zoals scholen en kennisinstituten)? Voor welke onderwijsniveaus is een samenhangend programma beschikbaar? En hoeveel klimaat- en gastlessen worden er per jaar verzorgd vanuit ons waterschap?

**Antwoord 5**
Op dit moment vinden er educatie-activiteiten plaats die de volgende doelgroepen uit de onderwijskolom bereiken:

- **HBO en WO**
  -> Met Hogeschool van Hall Larenstein hebben we een samenwerkingsovereenkomst;
  -> Met Wageningen University & Research (WUR) is er periodiek overleg over mogelijke kansen voor samenwerking;
  -> Blauwdeltalentenfonds (BDF), studiebeurzen en kennismakingsactiviteiten voor ambitieuze studenten Wageningen University, Hogeschool van Hall Larenstein, in studiejaar 2026/2027 -> 46 x toegekend.

- **VMBO / MBO**
  -> Stages op aanvraag -> 35 stagiaires en 2 waterkracht trainees;
  -> Blauwdeltalentenfonds (BDF), studiebeurzen en kennismakingsactiviteiten voor ambitieuze studenten Yuverta en Zone College. Sinds dit schooljaar ook mogelijk voor MBO studenten, 2026/2027 -> 4 x toegekend;

- **Voortgezet onderwijs**
  -> Maatwerk in begeleiding van schoolopdrachten/themaweken (16x in studiejaar 2025/2026);
  -> Praktijkles Waterleerpad verzorgd door Ultimate Adventures (8 scholen, 780 leerlingen, 27 uur gastlessen en 86 raftboten in studiejaar 2025/2026).
- **Basisonderwijs (groep 6,7,8)**
  -> Droppie water lespakketten te downloaden via onze website;
  -> Klimaatlessen verzorgd door IVN (33 klassen in schooljaar 2025/2026).
- **Waterbewust gedrag**
  -> Binnen de opgave Waterbewustgedrag vindt samenwerking plaats met kennisinstellingen als Radboud Universiteit (RU), Hogeschool Utrecht en Saxion Hogeschool. Het gaat hierbij specifiek om sociale onderzoeken, gericht op waterbewust gedrag. In studiejaar 2025-2026 zijn 12 onderzoeken waterbewust gedrag uitgevoerd en daarbij zijn 25 studenten begeleid. Dit waren studenten van de universiteit (Nijmegen), hogeschool (Utrecht en Saxion) en een middelbare school in Apeldoorn.

-> In 2026-2027 doen we samen met Radboud Universiteit (RU) en STOWA onderzoek naar hoe kennis wordt ontwikkeld, gedeeld en toegepast in de watersector. Daarnaast versterken we de verbinding tussen praktijk en wetenschap door de begeleiding van een WUR-stagiair en het bieden van stageplaatsen aan antropologiestudenten van de RU.

**Vraag 6**
Pagina 45: Lokaal Zuiveren
Kan er meer worden toegelicht over het onderzoek dat plaatsvindt in de woonwijk Halvinkhuizen op het gebied van Lokaal Zuiveren? Hoe is dit initiatief ontstaan? Hoe wordt het geld dat de provincie hiervoor beschikbaar heeft gesteld ingezet? Welke bijdragen leveren wij als waterschap precies? Kan er al een inschatting worden gemaakt over hoe kansrijk lokaal zuiveren is in deze woonwijk en wat dit betekent voor andere initiatieven op dit gebied?

**Antwoord 6**
De Gemeente wil ten zuiden van de kern Putten de nieuwe woonwijk Halvinkhuizen ontwikkelen en heeft daarbij de ambitie om een bijzondere, duurzame en toekomstbestendige woonwijk te realiseren. De gemeente en het waterschap hebben gezamenlijk onderzocht op welke wijze de waterketen binnen Halvinkhuizen duurzaam, robuust en toekomstgericht kan worden ingericht. Gemeente en het waterschap hebben daarbij de ambitie om water zoveel mogelijk in het gebied vast te houden en te benutten, onder meer voor klimaatadaptatie, het beperken van verdroging in en rondom Putten en ten behoeve van de ruimtelijke kwaliteit van de nieuwe woonomgeving. Partijen zien mogelijkheden om deze ambities te realiseren door toepassing van een decentrale rioolwaterzuiveringsinstallatie en gebruik te maken van de mogelijkheden om het gezuiverde water lokaal te hergebruiken. Als Waterschap willen we vanuit onze publieke taak en innovatieambities ervaring opdoen met het decentraal zuiveren van rioolwater en de lokale toepassing ervan. Decentraal zuiveren sluit aan bij de doelstellingen uit het Blauwe Omgevingsprogramma en de lange termijnvisie Water Zuiveren. Het project draagt bij aan innovatie, circulariteit en het lokaal benutten van water. Het is bovendien een vernieuwend concept voor wijkgerichte rioolwaterzuivering.

Het Groeiplan betreft een Rijkssubsidie, en geen provinciale subsidie, die gericht is op het stimuleren, innoveren, samenwerken en leren op het gebied van watertechnologie ontwikkeling. Voor de ontwikkeling van een decentrale rioolwaterzuiveringsinstallatie is aan het UPPWATER-project subsidie toegekend vanuit het Groeiplan Watertechnologie, waarbij de gemeente en waterschap daarnaast onderzoeken welke aanvullende financieringsbronnen beschikbaar zijn.

Rioolwater zuiveren is een publieke taak van het waterschap. De bouw van de lokale zuivering is daarmee ook een project van het waterschap waarvoor we bijvoorbeeld een projectteam leveren en de investering doen. Het project is kansrijk vanwege de positieve grondhouding van de partners, omdat er aanvullende financiering is vanuit het Groeiplan watertechnologie en omdat er zicht is op hergebruik van het effluent.

Door een onvolkomenheid in de tekst op pagina 45 wordt deze als volgt gewijzigd:
Dat doen we specifiek voor de woonwijk Halvinkhuizen in Putten waar we een lokale zuivering willen bouwen en in Epe waar we samen met Vitens werken aan het project Waterkringlooplandschap Epe.

**Vraag 7**
**Pagina 76:**
De tabel onder paragraaf 6.2.2.:
De kosten voor goederen en diensten van derden stijgen t.o.v. van de Begroting 2026 met 19,5 miljoen euro, oftewel een stijging van ruim 18%.
In de tabel in bijlage 3 wordt hier invulling aan gegeven en blijken:
- De kosten voor duurzame gebruiksgoederen met 2,2 miljoen (= een stijging van 76% t.o.v. BEG 2026) euro te stijgen. Hoe wordt dit verklaard?
- de kosten voor onderhoud door derden met 11,9 miljoen (= een stijging van 26% t.o.v. BEG 2026) euro te stijgen. Hoe wordt dit verklaard?
- De kosten voor de overige diensten door derden met 3,8 miljoen (= een stijging van 9,5% t.o.v. BEG 2026) euro te stijgen. Welke kosten vallen hieronder en hoe wordt de stijging verklaard?

**Antwoord 7**
- De kosten voor duurzame gebruiksgoederen met 2,2 miljoen (= een stijging van 76% t.o.v. BEG 2026) euro te stijgen. Hoe wordt dit verklaard?

Antwoord:
Deze stijging heeft m.n. te maken met de implementatie peilbeheersysteem watersysteem (TMX), betreft een stijging van € 1 miljoen ten opzichte van 2026. Daarnaast wordt een bedrag van € 0,9 miljoen doorgeschoven uit 2026

- De kosten voor onderhoud door derden met 11,9 miljoen (= een stijging van 26% t.o.v. BEG 2026) euro te stijgen. Hoe wordt dit verklaard?

Antwoord:
Deze stijging is te verklaren voor een bedrag van € 1 miljoen inflatie, € 6,9 miljoen invulling amendement 'Niet afwentelen op de toekomst', € 0,6 miljoen beschoeiing en talud herstel, € 0,5 miljoen baggeren, € 1 miljoen cluster groot onderhoud, € 0,5 miljoen bedrijfscontinuïteit, € 0,6 miljoen duurdere software

- De kosten voor de overige diensten door derden met 3,8 miljoen (= een stijging van 9,5% t.o.v. BEG 2026) euro te stijgen. Welke kosten vallen hieronder en hoe wordt de stijging verklaard?

Antwoord:
Deze stijging is te verklaren voor een bedrag van € 0,9 miljoen inflatie, € 1 miljoen innovatie (extra geld in de begroting), € 0,5 miljoen contributie/bijdragen, € 0,9 miljoen afzet slibverwerking, € 0,6 miljoen transitie landelijk gebied, aanpak Veluwe en subsidie (baten), € 0,3 miljoen bedrijfscontinuïteit

**Vraag 8**
**Pagina 77:**
Wat is de uitputting van de drie subsidieplafonds tot nu toe in 2026? Graag een duidelijk overzicht in aantal aanvragen, toegekende bedragen en partijen waar het geld aan is toegekend.

**Antwoord 8**
Voor de uitputting van de drie subsidies wordt ook verwezen naar de najaarsrapportage 2026 die bestuurlijk is gedeeld voor het beeldvormend AB van 5 oktober.

*Actuele stand van zaken:*
Update van de uitputting van de 3 subsidies en aangevuld met het aantal aanvragen. Over partijen wordt niet gerapporteerd.

Subsidieregelingen stand oktober 2026

| x € 1.000 | Subsidieplafond bedrag 2026 | Toezeggingen bedrag 2026 | Gerealiseerde kosten 2026* | Aantal aanvragen 2026 |
|---|---|---|---|---|
| Waterbewustzijn | 85 | 54 | 44 | 16 |
| Klimaatadaptatie | 255 | 228 | 127 | 35 |
| Watersparen | 213 | 28 | 50 | 4 |

* *Kosten c.q. betalingen vanuit toezeggingen 2026 én uit voorgaande jaren.*

**Vraag 9**
***Technische vragen bij bijlage 3:***
**Pagina 5:**
De totale personeelslasten stijgen in het totaal met 6,6 miljoen euro, oftewel ongeveer 8,5% t.o.v. de begroting 2026. Hoe wordt deze stijging verklaard naast het stijgingspercentage voor de lonen van 4,1% (zoals genoemd op pagina 9)?

**Antwoord 9**
De verhoging van € 6,6 miljoen wordt m.n. verklaard door € 3,0 als gevolg van cao-stijging, € 1,9 miljoen uitbreiding volgens de vastgestelde Perspectiefnota, € 1,3 miljoen voor inhuur bij ziekte (deze post werd voorheen opgevangen binnen de vacatureruimte) en overig per saldo € 0,4 miljoen.

**Vraag 10**
**Pagina 6:**
De netto kosten voor Bestuur stijgen met 2,2 miljoen oftewel 26% t.o.v. BEG 2026. Hoe wordt deze stijging verklaard?

**Antwoord 10**
Deze stijging is m.n. te verklaren voor een bedrag van € 1,0 miljoen innovatie (extra geld in de begroting), € 0,6 miljoen contributie/bijdragen waaronder de Unie van Waterschappen, € 0,2 miljoen, kosten in kader van verkiezingen € 0,3 miljoen, € 0,3 miljoen (overig).

| | |
|---|---|
| **Lineke van Bruggen**<br>**Hans de Goede** | **PRO**<br>**Water Natuurlijk** |

Watersysteemheffing gebouwd
Betreft zowel de onderwerpen ‘Belastingverordeningen 2027’ als de ‘Begroting 2027’.

Bij de watersysteemheffing gebouwd gaat tussen 2026 en 2027 bij ‘gebouwd woningen’ het percentage omhoog van 0,0206% naar 0,0211% en voor ‘gebouwd niet-woningen’ gaat het percentage omlaag van 0,0231% naar 0,0220%.
Dat is opmerkelijk want in het nieuwe belastingstelsel zou je het ons inziens juist anders verwachten, omdat de WOZ-waarde voor ‘gebouwd woningen’ veel sterker stijgt dan die voor ‘gebouwd niet-woningen’. Ook in de meerjarenplanning in de begroting lijkt de procentuele stijging voor woningen hoger dan voor niet-woningen.

**Vraag 11**
Welke waardeveranderingen in ‘gebouwd’ zijn gebruikt bij het berekenen van de beide voorgestelde percentages?

**Antwoord 11**
Bij de beantwoording van de technische vragen bij de Perspectiefnota (AWP vraag1) is de volgende beantwoording gedaan: De werkelijke stijging van de WOZ-waarde voor niet-woningen was in 2026 3,4% in plaats van de geraamde 2% (geraamde WOZ-waarde niet-woningen 2026: € 26 miljard, werkelijke WOZ-waarde niet-woningen 2026: € 29,5 miljard). Dit werkt door in de tarieven en lastendruk voor 2027. De basis voor WOZ-waarde voor niet-woningen ligt dus hoger.

Bij de begroting 2027 is gerekend met de volgende waardeontwikkeling:
- Woningen +6,5%
- Niet-woningen +2,5%

**Vraag 12**
Hoe verklaren deze waardeveranderingen de verschillende, tegengestelde bewegingen die we in de voorgestelde percentages voor ‘gebouwd woningen’ en ‘gebouwd niet-woningen’ aantreffen?

**Antwoord 12**
Volgens de wetgeving rondom het belastingstelsel is de peildatum voor de verhouding tussen woningen en niet-woningen vastgesteld op 1 januari 2024 (89,77% woningen en 10,33% niet-woningen). Deze verhouding staat vast. In werkelijkheid blijkt dat de verhouding vanaf 2026 anders ligt door ontwikkelingen in de vastgoedmarkt. Door hetzelfde aandeel in de opbrengst (10,33% van het aandeel gebouwd) te delen door een hogere waarde leidt dat tot een lager tarief voor niet-woningen. Bij woningen zien we een dergelijke afwijking niet en leidt een hogere watersysteemheffing tot een hoger tarief.